

**Správa dozornej rady Pozemkového spoločenstva
bývalých urbarialistov obce Oravský Biely Potok za rok 2022**
(valné zhromaždenie konané dňa 30.4.2023)

Dozorná rada pozemkového spoločenstva (DR PS) pracovala v rovnakom zložení ako v predchádzajúcom roku: predsedom je, zatiaľ, Ing. Peter Števek, členmi sú Pavol Martáň, a Anton Tekel.

Členovia DR vykonávali hlavne tieto činnosti:

- kontrolu účtovných dokladov pozemkového spoločenstva (PS)
- kontrolu evidencie predanej guľatiny
- kontrolu evidencie prijatej guľatiny na piliarsku prevádzku (PP)
- kontrolu povolení na ťažbu vydaných odborným lesným hospodárom (OLH)
- občasnú kontrolu aktuálneho stavu priestoru monitorovaného kamerovým systémom PS

Po pozvaní od predsedu PS alebo od iného člena výboru PS sa členovia DR PS pravidelne zúčastňovali:

- na zasadnutiach výboru PS
- na výjazdových kontrolách v lesných porastoch
- na verejných dražbách guľatiny
- na výdaji guľatiny zákazníkom, ktorí uspeli v dražbe
- na inventúre stavu zásob spracovanej a nespracovanej guľatiny a dlhodobého hmotného majetku PS
- na spoločenských a športových stretnutiach organizovaných výborom PS

V predchádzajúcom roku uskutočnili členovia DR PS celkovo 4 rozsiahlejšie kontroly zamerané na vyššie uvedené skutočnosti, konkrétne dňa 5.3., 10.6, 4.8. a 14.10.2022. Z každej uskutočnenej kontroly členovia DR vypracovali aj písomný protokol, ktorý bol výboru PS doručený osobne alebo elektronicky. Členovia výboru PS sa, žiaľ, často k zisteným skutočnostiam vyjadrovali až s dlhším časovým odstupom. Možno to opäť bolo z dôvodu veľkého pracovného zaťaženia pri plnení naozaj neľahkých úloh zameraných na zabezpečenie činnosti PS.

Dovoľte niekoľko postrehov DR zoradených v rovnakom poradí ako v predchádzajúcich dvoch rokoch a v niektorých prípadoch aj porovnanie s hodnotami z predchádzajúcich rokov. V prílohe č.1 tejto správy je tabuľka so základnými kvantitatívnymi údajmi za rok 2022, spolu s údajmi za dva predchádzajúce roky.

Ťažba:

V roku 2022 boli v súlade s plánom starostlivosti o les vydané povolenia na ťažbu v celkovom objeme 8 936 m³ guľatiny. Z toho bola na lesných pozemkoch patriacich priamo PS (rozloha ± 411 ha) povolená ťažba v objeme 2 070 m³, pozemkoch patriacich Združeniu súkromných vlastníkov lesov v objeme 2 116 m³ (rozloha ± 300 ha).

Na základe platného plánu starostlivosti o les sa naše PS začalo v roku 2022 zaoberať aj situáciou v lesných porastoch s rozlohou ± 152 ha, ktorých obhospodarovateľom sa stalo na základe rozhodnutia Pozemkového a lesného odboru na Okresnom úrade v Námestove dňa 14.1.2021 v režime tzv. „osobitného obhospodarovania lesa (OOL)“. V týchto porastoch bolo vydané povolenie na ťažbu kalamitnej suroviny v objeme 4 750 m³. Aj z tohto základného údaju je zrejmé, že ťažba a lesopestovné práce v práve týchto porastoch budú v blízkej budúcnosti hlavnou náplňou činnosti nášho PS.

Predaj guľatiny:

V roku 2022 bolo formou verejných dražieb predaných celkovo 4 981,65 m³ guľatiny za 475 564,64 €, s priemernou cenou 97 € / m³. V predchádzajúcom roku bolo predaných 5 853,23 m³ guľatiny za 462 790,95 €, s priemernou cenou 75 € / m³. Znamená to, že aj keď bolo predaných o ± 1 000 m³ menej guľatiny oproti vlaňajšiemu roku, tržby boli vyššie.

Podstatnú časť predanej guľatiny tvorila surovina vyťažená v porastoch OOL, 2 947,69 m³ suroviny bolo predanej za 300 093,55 €. Len pre porovnanie, z lesných porastov tvoriacich spoločnú nehnuteľnosť PS bolo predaných len 892,89 m³ suroviny za 75 795,47 € a z lesných porastov patriacich Združeniu súkromných vlastníkov lesov bolo predaných 903,05 m³ suroviny za 77 628,36 €, čo spolu predstavuje **len zhruba polovicu množstva predanej suroviny z porastov OOL.**

Predaj palivového dreva:

V roku 2022 bolo podielnikom PS predané palivové drevo v objeme 206,93 m³ (383 prm) za celkovú cenu 5 138,62 €. Pre porovnanie, je to približne rovnaké množstvo, ako v roku 2020.

Členovia DR PS niekoľkokrát žiadali členov výboru, aby umožnili podielnikom nákup palivového dreva vo väčšej miere, ako v roku 2021, keď bolo predaných len 66,42 m³. Členovia DR PS oceňujú prístup členov výboru PS, ktorí našli cestu a umožnili predaj palivového dreva v u vedenej výške.

Členovia DR PS dostali počas výdaja palivového dreva od niekoľkých podielnikov otázku, či by nebolo možné územkovú časť kmeňov, najčastejšie najviac znehodnotenú hnilobou, ponechať v lesnom poraste, pretože v niektorých prípadoch vraj nie je vhodná ani na kúrenie. Členovia DR PS túto požiadavku predniesli na zasadnutí výboru PS. Odpoveďou bolo, že PS predáva surovinu vo verejných dražbách v plnej vyťaženej dĺžke. Účelom tohto rozhodnutia je zabránenie hromadenia takejto nekvalitnej suroviny na skladoch guľatiny alebo v porastoch, na mieste ťažby. Ak by takáto surovina

ostávala v porastoch, sťažovala by pohyb lesných mechanizmov a jej dodatočné odstraňovanie by zvyšovalo náklady pre prípravu pôdy porastu pre výsadbu sadeníc. Dražiteľ si je vedomý toho, že takáto surovina sa môže nachádzať medzi guľatinou ponúkanou na predaj a prispôsobuje tomu svoju ponuku. Výbor umožnil dražiteľom vybrať z ponúkaného množstva guľatiny najmenej kvalitné kmene, najviac však 10 % z celkového objemu, a ponechať ich na sklade. Táto možnosť výberu by mala zabezpečiť čo najvyššiu ponuku za predávanú guľatinu. Výbor následne ponúkne nepredanú surovinu podielnikom ako palivové drevo, preto sa niekedy môže stať, že časť kmeňov je naozaj značne poškodená hnilobou.

DR PS len pripomína, že na základe rozhodnutia valného zhromaždenia konaného 3.7.2022 je pre podielnikov stanovená cena palivového dreva v sume 21,08 € / prm.

Vyhodnotenie piliarskej prevádzky:

DR PS už valnému zhromaždeniu nepredkladá vlastné vyhodnotenie ekonomického výsledku piliarskej prevádzky (PP) za rok 2022. Členovia DR PS oceňujú, že členovia výboru PS pristúpili na dohodu o použití spoločnej metodiky jej vyhodnocovania na stretnutí dňa 26.7.2022. Pravidlá teda boli dohodnuté, ale použité boli bohužiaľ až tesne pred termínom konania tohto valného zhromaždenia. Ak by boli použité prísnejšie kritériá hodnotenia, ktoré DR PS použila v dvoch predchádzajúcich rokoch, výsledok by bol podstatne negatívnejší. Naša piliarska prevádzka ukončila teda rok 2022 s výsledkom – **15 644,22 €**.

Niekoľko poznámok k údajom uvedeným v prílohe č. 1. V roku 2022 spracovala PP guľatinu len v objeme 741,23 m³. Pre porovnanie, v predchádzajúcom roku to bol objem až 1 281,76 m³. Tomu samozrejme odpovedajú aj tržby. V roku 2022 dosiahla PP celkové tržby vo výške 88 043 €, kým v roku 2021 vo výške 129 661,28 €. Je škoda, že väčšinu produkcie PP tvorí väčšinou len rezivo a hranoly pre strešné stavebné konštrukcie podielnikov. Je dobré, že cena vstupnej guľatiny (úžitkového dreva) pre podielnikov sa vďaka rozhodnutiu valného zhromaždenia konaného minulý rok zvýšila zo sumy 33 € / m³ na hodnotu 70 % aktuálnej trhovej ceny, čo predstavovalo cenu v rozmedzí od 52,40 do 68,24 € / m³.

	Objem predaného reziva [m ³]	Priemerná cena reziva [€ / m ³]	Tržby za rezivo [€]
rok 2020	641	151	96 657
rok 2021	570	206	117 317
rok 2022	260	320	66 188

DR PS oceňuje, že osud PP nie členom výboru ľahostajný. Hľadajú cesty, ako zlepšiť efektívnosť pílenia alebo využitie zamestnancov. DR PS spolu s členmi výboru začala podrobnejšie sledovať výkonnosť aj kvantitatívne ukazovatele porezu guľatiny v našej PP. Všetci si uvedomujú, že je potrebné nájsť spôsob, ako zvýšiť objem spracovanej guľatiny v našej PP. Je potrebné hľadať odberateľov, ktorým by technológia našej PP dokázala dodávať rezivo vo väčších objemoch. Pílenie prevažne len reziva a hranolov pre strešné konštrukcie miestnych novostavieb pomôže len miestnym podielnikom. PP by pomohla najmä významná, vhodne zvolená, zmena produkovaného sortimentu reziva, samozrejme len so zabezpečením odbytu.

DR PS si dovoľuje predložiť valnému zhromaždeniu návrh do uznesenia:

„Valné zhromaždenie ukladá členom výboru, nie berie na vedomie, predložiť na budúcom valnom zhromaždení konkrétne návrhy na zabezpečenie minimálne vyrovnaného hospodárenia piliarskej prevádzky.“

Náklady na lesopestovnú činnosť:

Podrobnú správu o vykonaných lesopestovných prácach predkladá samozrejme OLH. DR PS nemala do termínu zverejnenia svojej správy k dispozícii presné celkové vynaložené finančné náklady na túto podstatnú a nevyhnutnú činnosť PS. Určite boli voči predchádzajúcemu roku omnoho vyššie, keďže PS sa musí starať aj o 152 ha nových lesných porastov v režime už spomenutého OOL. Len pre pripomenutie, v predchádzajúcom roku naše PS vynaložilo na tieto účely ±57 000€.

DR PS vysoko oceňuje iniciatívu členov výboru PS a OLH, ktorým sa podarilo získať štátnu dotáciu v rámci programu DE MINIMIS, určenú pre túto činnosť PS, vo výške **147 032 €!** Toto je obrovská pomoc pre naše PS. DR PS pevne verí, že podobnú pomoc sa členom výboru PS bude dariť zabezpečovať pravidelne.

Náklady na ťažobnú činnosť:

DR PS nemala do termínu zverejnenia svojej správy k dispozícii výšku celkových vynaložených finančných nákladov na túto, jednu zo základných, činností PS. Predpokladá len, že by mali byť mierne nižšie oproti vlaňajšiemu roku (159 181 €), keďže v roku 2022 bol celkový objem vyťaženej guľatiny nižší oproti predchádzajúcemu roku.

DR PS oceňuje, že jednotlivé pilčícke skupiny nezabezpečovali len ťažbu. Významnou mierou sa podieľali aj na príprave plochy porastov pred výsadbou a aj na samotnej výsadbe sadeníc.

DR PS tiež oceňuje, že výbor zabezpečil obnovenie dočasných približovacích komunikácií – zväžnic, najmä v lokalite „Jamka“ a „Matysová“. Umožní to lepšiu prístupnosť náročným terénom a dostupnosť týchto porastov.

DR PS tiež oceňuje, že členovia výboru opätovne schválili rezervu na lesopestovnú činnosť na tri ďalšie roky vo výške spomenutej v predloženej správe ekonomickej pracovníčky a OLH.

Malá vodná elektrárňa:

DR PS môže ubezpečiť valné zhromaždenie, že výbor PS sa situáciou s MVE na svojich zasadnutiach zaoberal. DR PS ale musí tiež konštatovať, že dve naše turbíny, reverzné čerpadlá, sú stále nevyužité. V dnešnej dobe skokového nárastu ceny elektrickej energie je to strata. PS zaplatilo za elektrickú energiu v roku 2022 \pm 4 000 €, v tomto roku bude úhrada pravdepodobne vo výške \pm 6 000 €. Bolo by prospešné pre všetkých podielnikov PS, ak by sa našlo riešenie, ktoré by už konečne umožnilo využiť niekoľko rokov nevyužitú investíciu.

Spolupráca s orgánmi miestnej samosprávy:

DR PS si dovoľuje opätovne osloviť členov výboru PS a predstaviteľov obecnej samosprávy aby si dokázali nájsť čas a ochotu pre obojstranne prospešnú spoluprácu. Mohli by napríklad spoločne iniciatívne oslovovať ostatných súkromných vlastníkov lesných porastov v katastri našej obce a pomáhať im v odstraňovaní kalamitného stavu v neutržiavaných porastoch. Zdravé lesy v našom okolí dosiahneme len spoločným úsilím.

Vyhodnotenie celkového ekonomického výsledku PS

Celkový hospodársky výsledok, uvedený aj na zadnej strane pozvánky na valné zhromaždenie, za rok 2022 je +121 040 €. Toto číslo vyzerá na prvý pohľad nádhorne optimisticky. Aj v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi. V roku 2021 mal hodnotu + 80 072 €, v roku 2020 mal hodnotu + 17 655 €. Bolo by logické očakávať, že uvedený stúpajúci trend bude pokračovať aj v nasledujúcom roku. Celé PS by bolo určite spokojné.

DR PS, a pravdepodobne nie je sama, si ale uvedomuje, že nasledujúci rok môže byť pred číslom vyjadrujúcim zhodnotenie hospodárskeho výsledku namiesto znamienka +, bohužiaľ, naozaj prvýkrát znamienko -. V lepšom prípade by to znamenalo, že sa nebudú vyplácať žiadne dividendy. PS má zatiaľ na účte dostatočnú výšku prostriedkov, získanú počas predchádzajúcich „úrodných“ rokov. V horšom prípade to ale bude znamenať, že nielenže sa nebudú vyplácať žiadne zálohy na dividendy, ani dividendy, ale že na zabezpečenie činnosti PS by museli podielníci prispieť z vlastných zdrojov. Všetci veríme, že k takejto situácii nedôjde. Ale nie je to nereálne. V niektorých PS na Slovensku už takáto situácia bohužiaľ nastala.

Ak sa lepšie pozrieme na finančné hospodárenie za rok 2022, medzi výnosmi nájdeme položku s názvom **DOTÁCIE SR s výškou 147 032 €**. Je to už spomenutá dotácia, ktorú dostalo naše PS vďaka iniciatíve a náročnej práci člena výboru PS a OLH. Ak by sa túto dotáciu nepodarilo získať, hospodársky výsledok by bol + 121 040 € - 147 032 € = - **25 992 €**. Namiesto veľmi slušného zisku by teda PS hospodáril v roku 2022 so stratou.

Vyhnuť sa negatívnemu výsledku hospodárenia pomohlo tiež to, že PS, ako už bolo tiež uvedené v predchádzajúcej časti, sa stalo obhospodarovateľom nových lesných porastov s rozlohou \pm 152 ha. Tržba z predaja guľatiny vyťaženej v týchto porastoch tvorí \pm polovicu celkovej výšky tržieb za predanú guľatinu. DR PS uvádza, že výbor dbá na dodržiavanie zákona č. 326/2005 Z.z. Zákon o lesoch, konkrétne § 51 e, odstavec (1) v ktorom je uvedené, že:

„Výnosy z hospodárenia na lesných pozemkoch, ktoré sú predmetom osobitného obhospodarovania lesa, po odpočítaní nákladov na ich obhospodarovanie vedie obhospodarovateľ lesa alebo správca na osobitnom účte“.

To znamená, že výnosy získané hospodárením na týchto lesných pozemkoch nie sú majetkom PS, ale pôvodných majiteľov pozemkov. Na tieto účely je vytvorený samostatný účet, z ktorého môže PS čerpať zdroje len na úhradu nákladov za ťažbu a vykonané lesopestovné práce.

Hlavný zdroj príjmov PS, predaj guľatiny vyťaženej na lesných pozemkoch PS a Združenia súkromných vlastníkov lesov, bude v budúcich rokoch klesať. V roku 2020 bolo z týchto pozemkov predaných **rekordných 11 472 m³** vyťaženej guľatiny. V roku 2021 to bolo už len 5 853 m³ a v roku **2022 len 1795 m³**! Dôležité je tiež pripomenúť, že v našich porastoch je momentálne možná len ťažba poškodeného kalamitného dreva. Ekonomicky najvýhodnejšia, rubná, ťažba nie je v programe starostlivosti o les na týchto pozemkoch naplánovaná ani v blízkej budúcnosti. Dôvodom je stav lesa, ktorý bol veľmi negatívne ovplyvnený predchádzajúcimi kalamitami. Lesy na pozemkoch PS sú ešte v mladom veku. Dospelosť, rubný vek, dosiahnu až za niekoľko desaťročí. Je preto potrebné využiť každú možnosť na získanie prostriedkov na zabezpečenie starostlivosti o lesy, aby mohli o niekoľko rokov poskytnúť budúcim podielnikom požadovaný ošoh.

Vážené zhromaždenie, vážené podielničky, vážení podielníci. Na záver dovoľte uviesť jeden citát:

„Viac hluku narobí jeden padajúci strom, než rastúci les.“

PS: DR PS by chcela váženým podielničkám a podielnikom opätovne ponúknuť svoje kontaktné údaje, ktoré môžu kedykoľvek použiť v prípade akýchkoľvek návrhov, otázok alebo žiadostí (sú uvedené aj na internetovej stránke PS):

- tel. kontakt: 0905 362 235
- e-mailový kontakt: dr.urbarobp@gmail.com

Na tieto uvedené kontakty majú prístup len členovia DR PS, nikto iný.

Ing. Peter Števek
predseda dozornej rady

Príloha č.1

	Rok 2022			Rok 2021			Rok 2020		
	Vlastník porastu	[m ³]	[€]	Vlastník porastu	[m ³]	[€]	Vlastník porastu	[m ³]	[€]
Vydané povolenia na ťažbu [m³]	8 936,00			8 764,63					
	URBÁR	2 070,00		URBÁR	5 300,63				
	Združenie	2 116,00		Združenie	3 464,00				
	OOL	4 750,00							
Guľatina predaná v dražbách		4 743,63	453 517,37		5 853,23	462 790,95		11 472,19	348 467,47
	URBÁR	892,89	75 795,47	Urbár	3 115,09	228 178,92		Urbár + Združenie	Urbár + Združenie
	Združenie	903,05	77 628,36	Združenie	2 738,14	234 612,03			
	OOL	2 947,69	300 093,55						
Predaj palivového dreva (aj deputát)		206,93	5 138,62		66,42	864,00		293,22	4 058,00
Guľatina predaná zo skladu pri piliarskej prevádzke	URBÁR + Združenie	238,02	22 047,27		300,13	20 745,31		146,51	5 200,70
Spracovaný objem guľatiny v piliarskej prevádzke	URBÁR + Združenie	741,23	88 043,00	URBÁR + Združenie	1 281,76	129 661,28	URBÁR + Združenie	1 623,49	101 646,56
Objem predanej a spracovanej guľatiny:	5 929,81			7 501,54			13 535,41		